

Marjo Matikainen-Kallström
kansanedustaja

Mahdoton yhtälö

■ Tänä vuonna on suomalaisissa tekniikan yliopistoissa 25 400 aktiivista opiskelijaa. Opettajia meillä on 1 230. Tästä saadaan yksinkertaisella jakolaskulla selville, että Suomessa on 20,7 oppilasta yhtä opettajaa kohti. Hyvä kansainvälinen taso edellyttäisi suhdetta 8 opiskelijaa yhtä opettajaa kohti.

Neuvon työryhmä ehdottaakin, että pikaisesti, vuoteen 2010 mennessä, pyrittäisiin alentamaan suhde 14 opiskelijaa/opettaja ja vuoteen 2015 mennessä esimerkiksi tasolle 8 opiskelijaa/opettaja. Tämä merkitsisi sekä uusien opiskelijoiden sisäänottomäärien pienentämistä, että erityisesti uusien opettajien palkkaamista. Opettajia tekniikan yliopistoissa tulisi olla enemmän kuin kaksinkertainen määrä nykyiseen tilanteeseen verrattuna.

Nykyisen tulosohjauksen aikana Suomen kaikkien yliopistojen opiskelijamäärä on kasvanut 51 prosenttia, ulkomaisten opiskelijoiden määrä 97 prosenttia, maisterintutkintojen määrä 50 prosenttia, tohtorin tutkintojen määrä 167 prosenttia, budjettirahoitus 58 prosenttia ja ulkopuolinen rahoitus 232 prosenttia, kun samaan aikaan opettajien määrä on kasvanut vain 2 prosenttia. Tehokkuus ja tuottavuus ovat siis huomattavasti parantuneet tänä aikana. Onko se tapahtunut laadun kustannuksella on iso ja tärkeä kysymys. Elinkeinoelämän puolelta on esitetty viime aikoina vakavaa huolestumista tulevaisuuden huippuosaamisesta ja tieteellisen tutkimuksen laadusta. Tulosohjaukskriteereitä pitäisikin kiireellisesti muuttaa määrästä kohti laatua.

Ei siis ihme, että yliopistojen ja korkeakoulujen väki on tukka pystyssä seurannut hallituksen säästösuunnitelmia. Hallituksen kehyspäätöksen mukaan valtionhallinnosta pitää vuoteen 2011 mennessä vähentää 17 500 työntekijää. Vuosien 2007–20011 aikana vapautuvista valtion viroista saa täyttää jatkossa vain puolet. Kehyspäätös koskee valtion virastojen ja ministeriöiden ohella myös yliopistoja. Tavoite parantaa hallinnon tuottavuutta ja siten säästää verorahoja on tietenkin hyvä, mutta ei yliopistoja voida kohdella samoin kuin virastoja.

Jokin aika sitten valtioneuvosto teki aivan oikeansuuntaisen periaatepäätöksen, jonka mukaan yliopistojen tulisi jatkossa panostaa tutkimuksen laatuun ja kansainvälisesti korkeatasoiseen tutkijakuntaan. Tutkintojen määrää tulisi myös kasvattaa. Miten tämä kaikki on mahdollista, jos ennestäänkin liian pientä henkilökuntaa karsitaan? Esimerkiksi Teknillisessä korkeakoulussa riittämättömät henkilöstövoimavarat heikentävät jo nyt toiminnan tuottavuutta ja laatua. Laiteinvestoinneista ei voi edes puhua. Toki yliopistotkin haluavat parantaa tehokkuutta ja tuottavuutta mm. hallinnossa ja rakenteissa ja kehittämällä keskinäistä yhteistyötään. Henkilöstön vähensyaatimus ei kuitenkaan ole realistinen.

Parempi tapa säästää olisi rakenteellinen uudistus, jolloin koko yliopistoverkkoa tulisi tarkastella kokonaisuutena. Hallituksen selvitysmies **Jorma Rantanen** on kuukausia sitten jättänyt raporttinsa ja ehdotuksensa, joista monet ovat perusteltuja ja toteuttamiskelpoisia. Mitään toimenpiteitä ei kuitenkaan ole saatu aikaan. □